

Protocollen Leesproblemen en Dyslexie

De protocollen dyslexie voor het onderwijs zijn in opdracht van het ministerie van OCW ontwikkeld om de signalering van leesproblemen en dyslexie van het basisonderwijs tot en met het hoger onderwijs te systematiseren.

De protocollen zijn een handreiking voor leerkrachten, remedial teachers, logopedisten en andere leesspecialisten in het onderwijs, en geven hen concrete handvatten voor beleid op het gebied van signalering en diagnose, begeleiding en behandeling, compenserende faciliteiten tot de inzet van computerhulpmiddelen.

Doel van de protocollen is een zo goed mogelijke begeleiding van leerlingen met (dreigende) leesproblemen. De protocollen leggen duidelijk uit wat de oorzaken en gevolgen zijn van dyslexie. Het geeft een goed beeld van waar een kind met dyslexie tegenaan loopt en hoe een school daarop in kan spelen.

Ieder protocol begint met een uiteenzetting over de achtergrond van lezen, leesproblemen en dyslexie. Deze informatie dient als onderbouwing voor de richtlijnen die in het protocol beschreven staan. Het gaat om achtergrondinformatie die voor elke leerkracht relevante kennis en inzichten biedt. Elk protocol sluit af met een korte beschrijving van de mogelijkheden voor invoering van de protocollen op school.

Op deze pagina informatie over:

- [Ontwikkeling](#)
- [Overzicht protocollen en katernen](#)
 - [Regulier basisonderwijs](#)
 - [Speciaal basisonderwijs](#)
 - [Speciaal onderwijs](#)
 - [Voortgezet onderwijs](#)
 - [Middelbaar onderwijs](#)
 - [Hoger onderwijs](#)
- [Status](#)

Ontwikkeling

Het eerste protocol (voor groep 1-4 van het basisonderwijs) verscheen in 2001. Inmiddels zijn er protocollen ontwikkeld voor groep 5-8, het speciaal (basis)onderwijs, het voortgezet onderwijs (met aanvullende vakkaternen) en het hoger onderwijs. Sinds 12 maart 2010 is ook het protocol dyslexie mbo beschikbaar.

Het protocol voor groep 1-4 is herzien en wordt inmiddels niet meer geleverd. Dit protocol is gesplitst in drie delen: groep 1-2, groep 3 en groep 4. Het protocol voor groep 1-2 is reeds uitgebracht in 2008. De herziene versie is verschenen in 2010. De protocollen voor groep 3 en 4 zijn begin 2011 verschenen. Ook de protocollen voor groep 5 t/m 8 zijn herzien en verschenen begin 2011. Het herziene protocol voor SBO is in mei 2011 verschenen.

Overzicht protocollen en katernen

De verschillende protocollen zijn op elkaar afgestemd en vormen een doorgaande lijn. Daardoor wordt de overgang van leerlingen met dyslexie van primair naar voortgezet onderwijs zo goed mogelijk overbrugd.

Hieronder ziet u een overzicht van de producten die zijn voortgekomen uit het Masterplan Dyslexie. Voor een volledig overzicht zie [Masterplan Dyslexie](#).

1. Regulier basisonderwijs

- [Protocol voor groep 1-2](#) (2010)
- [Protocol voor groep 3](#) (2011)
- [Protocol voor groep 4](#) (2011)
- [Protocol Leesproblemen en Dyslexie groep 5-8](#)(2011)
- [Protocol Ernstige reken- en wiskunde problemen en dyscalculie \(ERWD\)](#)
- [Leesproblemen en dyslexie in het basisonderwijs - Handreiking voor aankomende leerkrachten](#)

Bij de Protocollen Leesproblemen en Dyslexie voor het basisonderwijs zijn werkdocumenten ontwikkeld. De digitale versies zijn te downloaden bij het [Expertisecentrum Nederlands](#).

Toetsplanning

Bij het opstellen van de herziene protocollen (2010-2011) wordt de toetsplanning aangepast op basis van recent verschenen toetsen en de veranderingen in het leerling- en onderwijsvolgsysteem van [Cito](#). Via onderstaande link kunt u de nieuwe toetskalender downloaden.

- [Toetskalender groep 1-8](#) (2011-2012)

2. Speciaal basisonderwijs (SBO)

- [Protocol Dyslexie speciaal basisonderwijs](#)
- [SLIM](#) staat voor Stimuleringsprogramma Lezen uitgaande van Instructie en Motivatie. Het programma sluit aan bij de uitgangspunten van het Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor het Speciaal Basisonderwijs
- [LISBO/VLOT](#) is een leesimpuls/interventieproject voor de verbetering van het leesonderwijs in het speciaal basisonderwijs
- Het [Connect-programma](#) is een interventieprogramma voor probleemlezers en bedoeld voor zeer frequente interventie individueel of in een kleine groep

Bij het Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor het SBO is een werkdocument ontwikkeld. De digitale versie is te downloaden bij het [Expertisecentrum Nederlands](#).

3. Speciaal onderwijs (SO) (cluster 2 en 4)

- [Katern voor leerlingen met ernstige spraakmoeilijkheden \(ESM\)](#) (2009)
- [Katern Met lezen aan de slag in cluster 4](#) (2010)

4. Voortgezet onderwijs

- [Protocol Dyslexie voortgezet onderwijs](#)(2004)

- [Vakkaternen bij protocol VO](#) (2007) (katern voor talen, zaakvakken, exacte vakken en praktijk- en creatieve vakken)
- [Interventieprogramma Engels voor het VO](#) (2006)
- [Interventieprogramma Nederlands voor het VO](#) (2006)
- [Interventieprogramma Praktijkonderwijs](#) (2007)

5. Middelbaar onderwijs

- [Protocol voor mbo](#) (2010)

6. Hoger onderwijs

- [Protocol voor hoger onderwijs](#) (2006)

Status

Welke status hebben de protocollen? Zijn scholen verplicht om ze te gebruiken? Om misverstanden te voorkomen geven we u hier meer informatie, zoals deze vermeld staat op de website van het Masterplan Dyslexie.

Is het gebruik van het protocol dyslexie verplicht of vrijblijvend?

Scholen zijn niet verplicht het protocol dyslexie te gebruiken. Het bevat wel alle actuele kennis over lees- en spellingontwikkeling en de problemen die zich bij kinderen kunnen voordoen op dit gebied. Het protocol dyslexie kan de school helpen bij het signaleren van leesproblemen en het biedt richtlijnen voor ondersteuning.

Hoewel scholen niet verplicht zijn het protocol te gebruiken, is het ook geen vrijblijvend document. Want scholen moeten over actuele kennis en kunde beschikken om om te gaan met verschillen in de ontwikkeling van kinderen. Het protocol attendeert scholen op de noodzaak specifiek zorgbeleid te ontwikkelen en helpt inhoudelijk dat beleid gestalte te geven.

Is de school verplicht om dyslexiebeleid te voeren?

Het is niet verplicht gericht dyslexiebeleid te ontwikkelen, maar het is wel verplicht specifiek zorgbeleid te ontwikkelen. Zorgbeleid is immers een belangrijk kenmerk van de kwaliteit van het onderwijs. Als een kind de gevraagde kerndoelen niet kan halen, moet de school zich inspannen zodat het kind de doelen toch kan halen.

Wie betaalt de kosten van de ondersteuning van kinderen met dyslexie?

De reguliere ondersteuning in school vindt voor een deel plaats vanuit het zorgbudget. Sommige scholen hebben een remedial teacher die leraren kan ondersteunen bij begeleiding in de klas. Dit geldt alleen voor de ondersteuning in schoolverband. Externe ondersteuning wordt niet door de school betaald. Zie [Masterplan Dyslexie](#).

Lumpsum

Het ministerie van OCW bekostigt het onderwijs met een lumpsum. Dit houdt in dat scholen een vergoeding krijgen op grond van het aantal ingeschreven leerlingen op 1 oktober. De dyslexievergoeding valt binnen de lumpsum. De school kan zelf beslissen hoe zij het geld besteedt en hoe zij kinderen met dyslexie begeleidt.

Laatste wijziging: 16-05-2012